

# Rewolucja dla firm: uproszczona restrukturyzacja

Na mocy tarczy 4.0 przedsiębiorcy zyskają ochronę przed egzekucjami na podstawie ich własnego oświadczenia, a nie wskutek decyzji sądu, jak dotychczas. Rozwiązanie ma obowiązywać przez rok



**Bartosz Sierakowski**  
radca prawny i wspólnik  
w Kancelarii Zimmerman  
i Wspólnicy sp. k.



**Mykoła Zembra**  
adwokat w Kancelarii  
Zimmerman i Wspólnicy sp. k.

Dotychczas wprowadzone pakiety anty-kryzysowe poprawiły sytuację płynnościową części firm, jednak nie przewidywały żadnych nowych narzędzi wsparcia formalnej restrukturyzacji. Co więcej, niektóre zmiany (tarcza 2.0) uniemożliwiały przedsiębiorcom w restrukturyzacji skorzystanie z narzędzi wsparcia finansowego. To się zmieni wraz z wejściem w życie tarczy 4.0, czyli ustawy o dopłatach do oprocentowania kredytów bankowych udzielanych na zapewnienie płynności finansowej przedsiębiorcom dotkniętym skutkami COVID-19 oraz o zmianie niektórych innych ustaw, która została przyjęta przez Sejm, a teraz zajmie się nią Senat. Przewidziane w niej uproszczone postępowanie restrukturyzacyjne ma pozwolić szerokiemu gronu przedsiębiorców na uratowanie przedsiębiorstwa dotkniętego skutkami kryzysu wywołanego pandemią COVID-19.

## Podstawowe założenia

Nowe postępowanie będzie przypominać obowiązującą procedurę postępowania o zatwierdzenie układu. Zmodyfikowano w tym celu regulacje w ustawie z 15 maja 2015 r. – Prawo restrukturyzacyjne (t.j. Dz.U. z 2020 r. poz. 814; dalej: p.r.). Pakiet ratunkowy przewidziany w tarczy 4.0 to:

- odformalizowanie, uproszczenie, szybkość procedury oraz pełna ochrona przez egzekucją;
- tymczasowy charakter nowej procedury – obowiązuje jedynie do 30 czerwca 2021 r.;
- nawiązanie do rozwiązań zawartych w dyrektywie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/1023 z 20 czerwca 2019 r. w sprawie ram restrukturyzacji zapobiegawczej, umorzenia długów i zakazów prowadzenia działalności oraz w sprawie środków zwiększających skuteczność postępowań dotyczących restrukturyzacji, niewypłacalności i umorzenia długów (Dz.Ur. UE z 2019 r. L 172, s. 18), która powinna być implementowana przez państwa członkowskie UE do 17 lipca 2021 r.

## Przesłanki wszczęcia postępowania i jego przebieg

Wyróżniającą cechą uproszczonej restrukturyzacji jest jej całkowicie pozasądowy charakter w pierwszej fazie, co ma pomóc przedsiębiorcom niewypłacalnym lub zagrożonym niewypłacalnością. Przypomnijmy, niewypłacalny jest: a) ten, kto utracił zdolność do regulowania swoich wymagalnych zobowiązań pieniężnych lub b) ten, którego aktywa są niższe niż zobowiązania, a stan ten utrzymuje się nieprzerwanie przez dwa lata. Przy czym z uproszczonej restrukturyzacji mogą skorzystać tylko tacy przedsiębiorcy, których struktura zadłużenia jest stosunkowo niesporna, czyli nie posiadają zobowiązań spornych powyżej progu 15 proc.

Scenariusz uproszczonej restrukturyzacji wygląda następująco:

- ▶ **Krok 1:** Przedsiębiorca zawiera umowę z doradcą restrukturyzacyjnym, który przyjmuje rolę nadzorca układu.
- ▶ **Krok 2:** W Monitorze Sądowym i Gospodarczym przedsiębiorca zamieszcza ogłoszenie o otwarciu postępowania o zatwierdzenie układu – i właśnie z tym momentem rozpoczyna się for-

malna restrukturyzacja, a dłużnik zyskuje wiele przywilejów.

▶ **Krok 3:** Przedsiębiorca ma cztery miesiące na dogadanie się z wierzycielami. Procedura zbierania głosów nad układem wygląda następująco:

- nadzorca układu wspólnie z dłużnikiem przygotowują propozycje układowe dla wierzycieli; propozycje te (np. rozłożenie wierzytelności na raty, ich zmniejszenie czy zamiana na akcje lub udziały) muszą być zgodne z prawem, nie powinny krzywdzić wierzycieli w sposób rażący oraz powinny być wykonalne;

- następnie przeprowadza się głosowanie nad układem, przy czym głosowanie może być przeprowadzone dowolnie – zarówno korespondencyjnie (zbieranie głosów na piśmie), jak i poprzez zwołanie zgromadzenia wierzycieli, z tym jednak zastrzeżeniem, że zgromadzenie wierzycieli – bez jakiegokolwiek dodatkowej zgody sądu – może odbyć się zdalnie;

- po uzyskaniu stosownej większości głosów (większość wierzycieli, którzy reprezentują 2/3 łącznej wartości wierzytelności objętych układem, oddało głos „za układem”), dłużnik składa do sądu wniosek o zatwierdzenie układu.

▶ **Krok 4:** Rozpoczyna się sądowa faza rozpoznania układu. Sąd bada, czy układ jest legalny, wykonalny i czy nie krzywdzi wierzycieli w stopniu rażącym.

▶ **Krok 5:** Po prawomocnym zatwierdzeniu układu, czyli zwieńczeniu sądowej fazy uproszczonej restrukturyzacji sukcesem, rozpocznie się – jak w każdym postępowaniu restrukturyzacyjnym – faza wykonania układu przez przedsiębiorcę. Natomiast jeżeli w terminie czterech miesięcy od dnia opublikowania ogłoszenia w MSiG nie wpłynie do sądu wniosek o zatwierdzenie układu, to postępowanie umarza się z mocy prawa.

## Skutki i korzyści

Z uproszczonej restrukturyzacji można skorzystać tylko raz, a zatem powinna to być decyzja przemyślenia, nie należy działać pochopnie. Jeśli jednak przedsiębiorca już zdecydował się dokonać ogłoszenia o wszczęciu restrukturyzacji, to wiele zyska. Wśród korzyści są m.in.:

- **Zawieszenie egzekucji z mocy prawa oraz zakaz wszczynania nowych egzekucji, wykonania postanowień o udzieleniu zabezpieczenia oraz zarządzeń zabezpieczenia roszczenia.** Zawieszenie egzekucji dotyczy nie tylko wierzytelności z mocy prawa objętych układem, lecz także tych zabezpieczonych rzeczowo na majątku dłużnika. I to jest zmiana rewolucyjna, gdyż skutki otwarcia uproszczonego postępowania są takie, jak skutki wszczęcia sanacji (najdalej idącego postępowania restrukturyzacyjnego, w którym jednakże dłużnikowi odbierany jest zarząd).

■ **Zachowanie zarządu nad przedsiębiorstwem.** Przedsiębiorca zachowuje zwykły zarząd. Oznacza to, że uproszczona restrukturyzacja nie krępuje bieżącej działalności operacyjnej dłużnika. Jeśli jednak chciałby on dokonać czynności niemieszczącej się w zakresie zwykłego zarządu nad przedsiębiorstwem, to na jej dokonanie potrzebna jest zgoda nadzorca układu.

■ **Ochrona kontraktów.** Z chwilą wszczęcia uproszczonej restrukturyzacji znajdzie zastosowanie art. 256 p.r., co oznacza, że kontrahenci nie będą mogli wypowiadać wymienionych w tym przepisie umów (np. umowy najmu lokalu, umowy kredytu w zakresie środków pozostawionych do dyspozycji dłużnika czy umów leasingu).

■ **Objęcie układem wierzycieli rzeczowych.** Jeżeli dłużnik przedstawi propozycje układowe zakładające peł-

## Prawa wierzycieli też zabezpieczone

Nie ma wątpliwości, że uproszczona restrukturyzacja daje dłużnikowi daleko idącą ochronę przed działaniami wierzycieli. Nie można jednak zapominać, że żadne postępowanie restrukturyzacyjne nie powinno prowadzić do pokrzywdzenia wierzycieli. Z tych względów ustawodawca proponuje kilka rozwiązań, dzięki którym możliwe jest ograniczenie negatywnych skutków otwarcia uproszczonej restrukturyzacji:

■ **Możliwość uchylecia przez sąd części skutków zawartych w ogłoszeniu o wszczęciu uproszczonej restrukturyzacji.** Jeżeli sąd uzna, że otwarcie uproszczonej restrukturyzacji prowadzi do pokrzywdzenia wierzycieli, to może uchylć skutki związane z zawieszeniem egzekucji, zakazem wszczynania egzekucji lub wykonywania postanowień lub zarządzeń o zabezpieczeniu oraz stosowaniem części przepisów z przyspieszonego postępowania układowego (art. 252, 253 oraz 256 p.r.). Wniosek może wnieść wierzyciel, dłużnik lub nadzorca układu.

■ **Ograniczenie liczby podejść do uproszczonego postępowania restrukturyzacyjnego.** Ogłoszenie w MSiG o otwarciu postępowania uprawniony dłużnik może zamieścić tylko jednokrotnie.

■ **Odpowiedzialność odszkodowawcza dłużnika.** Jest on odpowiedzialny wobec wierzycieli oraz osób trzecich za dokonanie ogłoszenia w MSiG w złej wierze. Tak będzie np., jeżeli stać go na spłatę długów, a decyduje się wszcząć uproszczoną restrukturyzację tylko po to, by odwiec w czasie zaspokojenia wierzycieli.

■ **Zabezpieczenie przed ryzykiem obejścia przepisów o bezskuteczności.** Dzień dokonania obwieszczenia w MSiG o otwarciu postępowania oraz dzień umorzenia uproszczonej restrukturyzacji zrównane są w skutkach odpowiedzialności z dniem złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości oraz dniem zakończenia postępowania restrukturyzacyjnego w rozumieniu art. 131a ustawy z 28 lutego 2003 r. – Prawo upadłościowe (t.j. Dz.U. z 2019 r. poz. 498; ost.zm. Dz.U. z 2019 r. poz. 2217). To zaś m.in. oznacza, że w razie ogłoszenia upadłości, która ma miejsce po nieudanej uproszczonej restrukturyzacji, termin na podważenie przez syndyka krzywdzących dla wierzycieli czynności prawnych dłużnika biegnie od daty zamieszczenia obwieszczenia w MSiG. ©

na spłatę wierzycieli rzeczowych lub zaspokojenie w stopniu nie niższym od tego, jakiego można się spodziewać w przypadku dochodzenia wierzytelności z przedmiotu zabezpieczenia, to wierzyciel będzie objęty układem z mocy samego prawa. Innymi słowy, wierzyciele rzeczowi są traktowani jednakowo, jednak w wykonaniu układu nie mogą otrzymać mniej niż to, co gwarantuje im posiadane zabezpieczenie.

■ **Premia dla odważnych.** To co w każdej restrukturyzacji najtrudniejsze, to nowe finansowanie, czyli pozyskanie środków pieniężnych na wsparcie procesu restrukturyzacji. Ustawodawca stara się premiować nowe finansowanie poprzez ograniczanie ryzyka prawnego związanego z udzieleniem dłużnikowi finansowania i jego zabezpieczeniem. Polega to przede wszystkim na tym, że w razie niepowodzenia uproszczonej restrukturyzacji (a niepowodzeniem jest ogłoszenie upadłości dłużnika lub otwarcie wobec niego sanacji) wyłączona zostaje sankcja bezskuteczności czynności prawnych. I tak nie można uznać za bezskuteczne wobec masy upadłości lub masy sanacyjnej czynności w postaci:

- zawarcia umowy kredytu lub pożyczki;
- obciążenia składników masy układowej lub sanacyjnej hipoteką, zastawem, zastawem rejestrowym lub hipoteką morską w celu zabezpieczenia wierzytelności nieobjętej układem;
- przeniesienia własności rzeczy lub prawa na zabezpieczenie wierzytelności nieobjętej układem;
- obciążenia składników masy układowej innymi prawami.

Wszystko to pod warunkiem, że na powyższe czynności wyraził zgodę nadzorca, informacja o nich została zawarta we wniosku o zatwierdzenie układu, a wniosek ten został prawomocnie zatwierdzony przez sąd.

■ **Łatwiejsze przejście do procedury sanacji lub upadłości.** Wszczęcie uproszczonej restrukturyzacji nie oznacza, że dłużnik na pewno poradzi sobie z problemem niewypłacalności. W pewnych wypadkach cztery miesiące na zebranie głosów za może okazać się niewystarczające lub przedsiębiorca po pro-

stu nie będzie w stanie wypracować żadnego porozumienia z wierzycielami. Z tych względów ustawodawca przewiduje, że w terminie do złożenia zażalenia na postanowienie o odmowie zatwierdzenia układu albo w ciągu siedmiu dni od umorzenia uproszczonej restrukturyzacji dłużnik może złożyć uproszczony wniosek o ogłoszenie upadłości lub uproszczony wniosek o otwarcie postępowania sanacyjnego. Dzięki temu majątek dłużnika pozostaje pod ochroną i możliwe będzie płynne przejście w dalszą restrukturyzację (sanację) lub sądową likwidację majątku (upadłość). ©

## PODSUMOWANIE

Uproszczone postępowanie restrukturyzacyjne niewątpliwie jest rozwiązaniem odważnym. Przedsiębiorcy uzyskują bowiem daleko idącą ochronę przed niekorzystnymi działaniami wierzycieli, w tym wierzycieli zabezpieczonych rzeczowo (np. banków). Działania windykacyjne (w tym egzekucje) będą mogły być wstrzymane na cztery miesiące i to bez jakiegokolwiek prewencyjnej ochrony ze strony sądu. Nie oznacza to jednak, że prawa wierzycieli nie są chronione. Po pierwsze, procedura nie jest czasochłonna (trwa maksymalnie cztery miesiące), a więc działania windykacyjne wierzycieli nie są wstrzymane na tak długo, jak w przypadku innych postępowań. Po drugie, decyzję o wszczęciu restrukturyzacji dłużnik może podjąć tylko raz, i tylko w dobrej wierze. Po trzecie, dłużnik w toku całej procedury kontrolowany jest przez nadzorcę układu, a więc doradcę restrukturyzacyjnego będącego funkcjonariuszem publicznym, który obowiązany jest brać pod uwagę także interes wierzycieli. Po czwarte, wierzyciele mogą wnieść do sądu o uchylenie skutków wszczęcia uproszczonej restrukturyzacji, co powinno być podstawowym narzędziem przeciwdziałania nadużycianiu przez dłużników nowego narzędzia. Po piąte wreszcie, w razie ogłoszenia upadłości syndyk może podważyć czynności krzywdzące wierzycieli dokonane w okresie poprzedzającym wszczęcie postępowania. ©